

נפתח

קוראות יקרות, קוראים יקרים,

משלל המאמרים, הסיפורים והשירים שנכללו בחוברת זו נמשכתי לדמותו של ברוך קורצווייל ברשימתה של ד"ר ליליאן דבי-גורי (עמ' 85). היא כותבת על התקלה שחלה ביחסיהם של קורצווייל ועגנון, לאחר שפרס נובל ניתן לשי"י עגנון, וברוך קורצווייל לא הוזמן לחגיגה שנערכה לזוכה באוניברסיטה העברית במעמד כל אנשי האקדמיה הנערצים של אותה תקופה. אלא שלא רק שקורצווייל לא הוזמן לחגיגה, עגנון גם לא טרח לעשות מאמץ קל שבקלים לשנות את רוע הגזירה. והרי קורצווייל האמין, במידה רבה של צדק, שאלמלא הוא היה כותב את ההמלצה לוועדה בגרמנית כנדרש, וחותם כנדרש, כפרופסור, ספק אם השופטים היו טורחים להתעמק בכתבי עגנון ולזכותו בפרס. כי מי היה מעלה על הדעת להזכיר בישיבתה של הוועדה את שמו של סופר עלום כותב עברית, המתגורר אי שם בבית נידח בהרי ירושלים?

אבל כל נשכח שעגנון האמין עצמו שאילמלא היה כותב את והיה העקוב למישור ואת שבועת אמונים ואת תמול שלשום ואת שירה - איש לא היה מתעניין בו, זולת אולי בני משפחתו הקרובים.

מנקודת הראות של הסופר - המבקר אינו אלא נושא כליו של היוצר. כך מן הסתם התייחס עגנון לקורצווייל: הוא היוצר וקורצווייל הוא איש התקשורת העמל למענו. אלה הם פני הדברים. זה כותב, וזה נהנה מן הפריבילגיה להפיץ ברבים את דבריו על היוצר. מנקודת הראות של היוצר הוא המרכז, מנקודת הראות של התקשורת - בלעדיה לא יידע איש על קיומה של היצירה.

כמי שכותב מדי פעם שירה ופרוזה, אך גם משמש כעורך של כתב עת זה ושל הוצאת ספרא, אני מתקשה להכריע לצדו של מי אני נוטה. לעתים אני מקבל אימיילים מכותבים בראשית דרכם, והם כותבים אליי בחרדת קודש, כאילו בהסכמתי לפרסמם תלוי גורלם. ודומה שהם צודקים: אכן הפרסום עשוי לשנות את מהלך חייהם, או אולי ההכרה שלי בהם כיוצרים עשויה לשנות את דימוים העצמי, כשם שפרסום שירי הראשון, בשנת 1965 על ידי אהרון מגד ב"משא", המוסף הספרותי של היומון "למרחב" - פתח לפניי מרחבים חדשים. כחמישים וחמש שנה עברו מאז, ועדיין אני זוכר את הרטט שחלף בגבי ברגע שבו פתחתי את "משא" וראיתי בו את שירי.

כמבקר וכעורך אני מקפיד להזכיר לעצמי תמיד שתפקידי אינו אלא לשמש ככלי בידי הכותבים. לאפשר להם להגיע אל הקוראים, ולקוראים - למצוא עניין במה שאני מפרסם. אני מקווה שאעמוד גם הפעם במשימה זאת.

קריאה נעימה,

חיים נגיד